

Komplexní rozbor činnosti v roce 1984 - obor amatérské divadlo

I. Akce festivalu ZUČ

1. Wintrův Rakovník - viz. rozbor činnosti v 1.pololetí 1984
 čl.I, odst.1
2. Krajská přehlídka dětských divadelních a loutkářských souborů
 - viz. rozbor činnosti v 1.pololetí 1984, čl.I, odst.2
3. Středočeské divadelní hry Nymburk - viz. rozbor činnosti
 v 1.pololetí 1984, čl.I, odst.3
4. Krajská soutěžní přehlídka vesnických a zemědělských divadelních
 souborů v Libici n.C. a Žlebech - viz. rozbor činnosti v 1. po-
 loletí 1984, čl.I, odst.4
5. a/ XII. ročník Festivalu mladého amatérského divadla
 Poděbrady, 13.-16. a 20.-23.9.1984
 b/ MěNV Poděbrady
 SKKS se podílí na zajištění:
 - návrhu dramaturgie festivalu
 - zabezpečení činnosti lektorského sboru
 - zabezpečení vzdělávací části festivalu včetně účasti semi-
 naristů z řad vyspělých amatérských divadelníků ČSR
 c/ 13 souborů - 190 účinkujících - 2.800 návštěvníků
 d/ festival je nesoutěžní
 e/ Zaměření repertoáru v souladu se statutem festivalu na myšlen-
 kově mladé, experimentální, netradiční, dramaturgicky objevné
 etc. mladé divadlo. XII. ročník festivalu byl velice pestrý
 žánrově, ale i pokud jde o inscenační postupy, metody práce
 a poetiku jednotlivých souborů. Doslova každé představení by-
 lo v tomto smyslu jiné. Účastníci festivalu i odborný tisk
 hovořili o dramaturgii jako o zatím nejlepší v historii festi-
 valu. Festival byl označen jako zcela výjimečné podujetí
 v ČSSR.
 Dramaturgie: 2x přepis sovětské literární předlohy, 1x přepis
 španělské klasiky, 1x přepis anglické literární předlohy,
 1x česká lidová hra, 2 x současná čes. dramatika, 1 x pokro-
 ková německá dramatika(Brecht), 3x český autorský text původní,
 1x slovenský autorský text původní, 1x výtvarné divadlo.
 Lze jen velice těžko označit nejlepší inscenace; nebylo tako-

kových, která by nepřevyšovala značně průměr a neměla pečeť vysoké kvality. Mezi nejinspirativnější bezesporu náležela tato představení - Rec.skup.Vpřed Praha/L.Tuček/Den s Tomášem Mácou, DS J.Skřivana Brno/A.Milne,P.Veselý/Expedice,Paraple Praha/L.Richter/Kichotání,Dušek,Kužilek,Uhlíř/Výhra čili Výhra/Vizita Dol.Břežany,Výtv.divadlo Praha/Č.Suška/Bersidejsi, div.Lampa Praha/S.Lem/MELLEM.

- f/ Nepracovala porota, ale lektorský sbor (Černíková, Urbanová, Bašta, Hess, Janiš, Pavlíček), který se podílel na průběhu a vedení seminářů, které byly organizovány po jednotlivých představeních formou volné tribuny. Semináře bezprostředně vedli pomocní lektoři (Schejbal, Pernica, Langer, Richter, Tuček). Lektorský sbor pracoval odborně a pedagogicky na výši. Vyvstal problém větší otevřenosti při diskusích ze stran účastníků seminářů. Jeho kořeny tkví ve velkém množství účastníků seminářů - potvrdilo se, že v tak velkém auditoriu (kolem 200 lidí) nelze dosáhnout potřebných efektů.
- g/ Ve spolupráci s pořadateli: s OK ONV a OKS Nymburk a MěNV a KaSS Poděbrady se opětovně vyskytují některé problémy. Zvláště organizátorská práce hlavního organizátora KaSS Poděbrady se jeví jako nedostatečná, bez potřebné iniciativy a spolehlivosti (neúčast předsedy PV s.Vokatého na jednáních, pozdní zajištění propagace, nedůslednost v plnění přijatých rozhodnutí atp.). Nutno však říci, že za vydatného přispění pracovníků MěNV byl zvládnut dosud nebývalý organizační úkol (festivalu se zúčastnilo v r.1984 dvakrát tolik účastníků než v roce předchozím) a v zásadě byla organizace festivalu zvládnuta na slušné úrovni, i když nižší než na jakou jsme zvyklí např. na Wintrově Rakovníku, Erbenově Žebráku i dalších krajských přehlídkách.
- h/ Festival znovu potvrdil svoji jedinečnost ve spojení s tvůrčí dílnou. Je stále více vyhledáván divadelníky z ČSR. Zájem v r. 1984 překročil meze možností. Ačkoliv byla zajištěna dostatečná kapacita ubytovacích prostor, zdvojena některá představení, určená pro menší počet diváků, zůstávají problémy, pramenící z prostorových možností (zajištění služeb - občerstvení na úrovni, ne zcela vyhovující prostory pro realizaci některých představení, absence prostor pro neorganizovaná setkání účastníků atp.). Pro příští ročník bude třeba zvážit optimální množství účastníků, přičemž z prostorových důvodů bude nutné přistoupit k redukci počtu oproti r.1984. Jinak doporučuji zachovat festival v plném rozsahu.

6. a/ Erbenův Žebrák, memoriál Jiřího Beneše - krajská přehlídka divadelní klasiky
Žebrák, 18.-21. a 25.-28.10.1984
b/ SKKS
c/ 9 souborů - 190 účinkujících - 2000 návštěvníků
d/ přehlídka je nesoutěžní
e/ Dramaturgie: 4x česká klasika, 1 x polská, 1 x rakouská, 1 x francouzská, 1 pohádka souč.čes.autora. Dramaturgie celkově hodnotná, pestrá i vžánru, nechyběl text dramaturgicky objevný (Lysá n.L. - Tragédie je masopustu čili Poslechněte lidé). Úroveň představení byla velmi dobrá- účastnily se v podstatě nejlepší soubory kraje.
f/ Porota nebyla - pouze besedy o představeních s lektory (střídavě Jezdínská, Šindelář, Štěrba, Felzmann, Černíková, Fošival, Matějová, Bašta, Bouček, Švarc, Krautmannová). Lektori pracovali velmi dobře, na vysoké odborné úrovni. Vzhledem k nesoutěžnímu charakteru přehlídky byli při besedách přítomni někteří méně zkušení lektori - porotci s cílem umožnit jejich zapracování a současně ověřit jejich schopnosti. I tyto lektori (Jezdínská, Krautmannová, Bouček) si splnili své povinnosti na dobré úrovni.
g/ Spolupořadatelé: KOR, KV SČDO, OOR, OKS, OV SČDO, OV SSM, OK ONV Bereun, MNV, ZV ROH a vedení závodu TOS Žebrák. Hlavní organizátor KP ROH TOS Žebrák. Spolupráce tradičně výborná, stejně tak organizace. Vzorné a příkladné je zabezpečení návštěvnosti.
h/ Vzhledem k výbornému organizačnímu zázemí rozhodně zachovat - mj. výhoda dvou - třech hracích prostor.
7. Krajská soutěžní přehlídka amatérských divadelních souborů hrajících pro děti, ~~KKKK~~ Žebrák, 16.-18. a 23.-25.11.1984
b/ SKKS
c/ 6 souborů - 130 účinkujících - 900 návštěvníků
e/ Dramaturgická skladba zcela jednoznačná - současná česká hra, krom jednoho případu z posledních 5 let. Úroveň představení byla různorodá od nadprůměrné - špičkové inscenace Malého divadla z Kolína (J.Sypal - O Vendulce a Vitouškovi) až po představení, která nedosáhla průměrné inscenační úrovně (Mělník, Nymburk). Přehlídky se krom souborů dosahujících tradičně dobrých výsledků v inscenování her pro děti se objevil i nováček DS Čáslav, který se jeví jako velice perspek-

- d/ tivní. Nejlepší inscenace - Malé divadlo Kolín - byla doporučena (nominována) na národní přehlídku v Ostravě v r.1985.
- f/ Porota pracovala v pěti členech (Černíková, Šindelář, Švarc, Rážička, Strotzer). Práci poroty lze hodnotit jako seriózní, odborně na výši.
- g/ Spolupředatelé: OKS Beroun, OKS Rakovník, OV SSM Beroun, OV SČDO Beroun, MNV a SKP Žebrák. Spolupráce výborná - organizace vzorná.
- h/ Vzhledem k potřebě dalšího rozvoje činnosti DS zaměřené na inscenování her pro děti doporučují zachovat v stávajícím rozsahu.(tj. jeden rok je přehlídka soutěžní - postupová a druhým rokem nesoutěžní).
V r.1984 se přehlídka uskutečnila v náhradním místě, napříště se přehlídka bude konat opět v Rakovníku.

II. Vzdělávací akce

- 1. a/ Kurs divadelní režie (dvouletý)
 - 1. soustředění - divadlo a gymnázium Rakovník
9.-11.3.1984
 - 2. soustředění - divadlo a KDŽ Nymburk
6.-8.4.1984
 - 3. soustředění - KD a MěNV Libice n.C.
4.-6.5.1984
 - 4. soustředění - divadlo Poděbrady
14.-16.9.1984
 - 5. soustředění - SKP Žebrák
19.-21.10.84
 - 6. soustředění - SKP Žebrák
16.-18.11.1984
- b/ 34 posluchačů (z toho 25 posluchačů režie a 9 posluchačů herectví)
- c/ Základní příprava amatérských režisérů pro práci v amatérských divadelních souborech
 - Vybrané kapitoly z dějin divadla se zvláštním zřetelem k režii
 - Dramaturgie
 - Režijní výchova
 - Scénografie, kostým, líčení
 - Herecká výchova, práce s hercem
 - Psychologie a pedagogika

- Pohybová výchova a metodika jevištního pohybu
- Hlasová výchova a metodika jevištní řeči
- Ostatní umělecké druhy
- Kritický rozbor představení
- Organizace a provoz v amat.DS
- Jevištní technika, světlo, zvuk
- Práce na inscenaci
- Návštěvy představení a jejich rozborů a hodnocení

Základní příprava herecké skupiny

- Herecká výchova
- Hlasová výchova
- Pohybová výchova
- Dramaturgie pro herce
- Hudební výchova
- Líčení aj.

d/ Kurs je organizován ve spolupráci s KV SČDO a dalšími institucemi, které se podílí na organizačním zabezpečení přehlídek, zvláště s OKS, MĚKS a Gymnáziem v Rakovníku, KDŽ v Nymburce, SKZ v Libici n.C. a SKP ROH TOS Žebrák.

- Lektori: ss. Černíková - hl. lektor, Bašta, Felzmann, Pošíval, Procházka, Matějová, Janečková, Štěrba, Janiš, Urbanová, Kodeš, Strotzer adal.
- V průběhu 2 let se uskuteční 10 výukových soustředění při krajských přehlídkách v Rakovníku, Nymburce, Libici n.C. a Žebráku a 2 soustředění studijní na poděbradském FEMADu. Výuka má praktickou formu. Pracuje se ve 4 skupinách (3 skupiny režisérů a 1 herecká).
- Účastníci ve všech soustředěních projevili iniciativu a skutečný zájem, čehož je mj. dokladem téměř 100 % účast posluchačů na soustředěních.

2. Kurs dramatické výchovy dětí

Kralupy nad Vltavou - 1.soustředění 5.-7.10.1984

- 2.soustředění 2.-4.11.1984

- 3. soustředění 30.11.-2.12.1984

b/ 37 účastníků

c/ Základní příprava vedoucích dětských divadelních a dětských loutkářských kolektivů

- Úvod do teorie dramatické výchovy
- Dětská literatura

- Herecká výchova s metodikou
- Praktikum dramatické výchovy s metodikou
- Práce s předmětem a s loutkou
- Technika řeči s metodikou
- Dramaturgické praktikum
- Režie v dětském souboru

d/ Kurs je organizován ve spolupráci s Kulturním domem hl.města Prahy formou dvouapůldenních soustředění (20x) a týdenního soustředění při nár. přehlídce v Kaplici.

- Lektori: ss.Fuchsová, Josková, Navrátil, Oplištilová, Pavelková, Provazník - hl. lektor, Richter, Šimsová, Pernicová, Kratochvílová, Štemberková.
- V průběhu 2 let se uskuteční 20 výukových soustředění a 1-2 soustředění na nár. přehlídce v Kaplici.

3. a/ Dva dvouapůldenní semináře pro vyspělé režiséry Středočeského kraje s účastí seminaristů z dalších krajů ČSR při FEMAD Poděbrady, 14.-16.9. a 21.-23.9.1984

b/ 200 účastníků - v 1.týdnu

190 účastníků - v 2. týdnu

c/ Rozbor jednotlivých představení FEMAD ve vztahu k modernímu pojetí amatérského divadla

d/ Lektori: ss. Černíková, Janiš, Bašta, Hess, Urbanová

4. Pracovní aktiv Středočeských amatérských divadelníků v rámci 54. Jiráskova Hronova

Hronov - Slávie, 29.7.1984

b/ 80 účastníků

c/ Činnost v oblasti amatérského divadla ve Středočeském kraji v období od posledního JH a plán činnosti na následné období
Dramaturgie DS ve Středočeském kraji se zaměřením na přípravu dramaturgie v souvislosti s oslavami 40. výročí osvobození Československa Sovětskou armádou
Činnost KPS a krajské organizace SČDO

d/ Aktiv byl účastníky ze Středočeského kraje i hosty hodnocen jako velice zdařilý.

III. Stav v oboru

a/ V kontextu amatérské divadelní činnosti v ČSSR náleží Středočeský kraj a výsledky práce jeho souborů celkově k nejlepším krajům. Úroveň práce jednotlivých souborů je velmi různorodá: od poměrně silné skupiny souborů vyspělých, přes soubory oscilující kolem průměru, až po soubory slabší a velmi slabé. Důležitou skutečností je fakt permanentního růstu souborů špičkových a spolu s tím i poučených amatérských divadelníků, zejména režisérů a scénografů.

Nejlepší okresy:

- Nymburk - 3 špičkové soubory - Poděbrady
- Libice n.C.
- Lysá n.L.
- 3 s předpoklady náležet mezi špičkové
- Nymburk
- Sadská
- DDS Nymburk
- Mělník - 3 špičkové soubory - Mělník
- Kralupy n.Vlt.
- Vysoká Libeň
- 2 s předpoklady náležet mezi špičkové
- Neratovice
- Byšice
- Praha-západ - 3 špičkové soubory - Vizita Dol. Břežany
- Paleta Hostivice
- Anfas Černošice
- 2 s předpoklady - Nučice
- Řevnice
- Mladá Boleslav - 2 špičkové soubory - Mnichovo Hradiště
- Mladá Boleslav
- 2 s předpoklady - DDS Bakov n.Jiz.
- Bakov n.Jiz.
- Praha-východ - 2 špičkové soubory - Říčany
- Čelákovice
- 2 s předpoklady - DDS Brandýs n.Lab.

Tyto soubory pracují dobře především díky své pili a dobrému metodickému a odbornému zázemí v OKS. V okresech Nymburk, Mělník a Mladá Boleslav se pravidelně uskutečňují okresní přehlídky s návazností na krajské akce.

Nejslabší okresy:

ad.1/ Příbram - soubory z hlediska kraje prakticky neexistují

ad.2/ Kutná Hora, Beroun, Kolín - v okresech Beroun a Kolín pracuje po jednom špičkovém souboru především díky své pili a snažení, přičemž se zde jinak projevuje citelná absence účinné pomoci OKS; v okrese Kutná Hora nepracuje ani jeden špičkový soubor, naproti tomu je však vyvíjena větší činnost OKS se znatelnou snahou po zlepšení stavu.

b/ V repertoárové skladbě do značné míry dozníval Rok českého divadla - převažovala česká dramatika jak klasická, tak současná. Větší měrou než obvykle se objevily inscenace v hudebním žánru a v této souvislosti byly větší měrou zastoupeny komediální žánry. Toto repertoárové zaměření bylo ovlivněno bezesporu vyhlášením roku 1984 jako Roku české hudby. Byly nastudovány i dramaturgicky objevené texty, nechyběly texty autorské.

c/ Počet kvalitních souborů se zvýšil, oproti roku 1984 o jeden. Počítáme-li i dětské kolektivy, lze hovořit o 25 souborech. Stejně jako v roce předchozím lze současně konstatovat, že některé další soubory, které dosud nenáležely mezi nejlepší, doznaly ve výsledcích své práce takových změn, které opravňují k tvrzení, že kvalitních souborů bude přibývat.

Počty kvalitních - vyspělých souborů v jednotlivých okresech: v roce 1984: BN-2, BE-1, KL-1, KO-2; KH-0, MĚ-4, MB-3, NB-5, PB-0, PV-2, PZ-4, RA-1.

d/ Profesionální pomoc byla poskytována v oblasti dramaturgie a režie režiséry M. Švarcen, Z. Pošívalem, J. Kettnerem, R. Rusevem, St. Oubramem, J. Šindelářem, M. Křepelkovou a J. Černíkovou; v oblasti scénografie J. Křížkovou, H. Tomkovou a P. Kolínským; v oblasti dramaturgie P. Janišem, Vl. Krautmanovou, zvláště však J. Černíkovou.

Profesionální pomoc byla poskytována v podstatě všem krajsky sledovaným souborům a některým dalším perspektivním souborům (např. Neratovice, Nymburk, Nučice, Český Brod, Čáslav, Kutná Hora, Přímasy).

Pomoc byla realizována nejrozličnějšími formami: zabezpečením kompletní režie profesionálem, návrhy scénické a kostýmní výpravy, konzultacemi při zkouškách (metodickým vedením), které vede amatérský režisér, dramaturgickými rozbory her a úpravami textů, rozborem a hodnocením hotových inscenací - krom přehlídek i při samostatných návštěvách představení či při předvýběru na krajské přehlídky.

Celkově je možno hodnotit profesionální pomoc jako velice prospěšnou. Oproti minulým létům (od r.1983) došlo k určitému omezení objemu profesionální pomoci z důvodu omezení finančních prostředků v SKKS na tuto činnost. Možnosti SKKS byly však doplňovány možnostmi zřizovatelů DS. Díky tomu došlo k mírnému nárůstu objemu profesionální pomoci oproti r.1983.

Přehled profesionální pomoci

Ze strany SKKS:

Pošíval - Kralupy n.Vlt. (režie)

Švarc - Vysoká Libeň (dramaturgie a režie)

Tomková - Rakovník (scénografie)

Kolínský - Kralupy n.Vlt. (scénografie)

Křepelková - DDS Brandýs n.Lab. (dramatická výchova, režie)

Křížková - Vysoká Libeň (scénografie)

Černíková - Kralupy n.Vlt., Rakovník, Žebrák, Kolín, Libice n.C.
(dramaturgie)

- Mladá Boleslav, Mnichovo Hradiště, Dolní Kralovice,
Bystřice, DDS Bakov n.Jiz., DDS Slaný (dramaturgie
a metodické vedení)

+ další jednorázové formy pomoci - členové kraj. poroty u všech
krajsky sledovaných souborů a perspektivních souborů

Janiš - Říčany (dramaturgie)

Ze strany zřizovatelů souborů, respektive OKS:

Vedral, Bádál, Kosljar - Čelákovice (dramaturgie, režie, scénogra-
fie, choreografie)

Kettner - Čelákovice (dramaturgie a režie)

Oubram, Schindler, Švarcová - Slaný (dramaturgie, režie, scénogra-
fie, choreografie)

Pošíval, Kovářik, Krejčík - Rakovník (dramaturgie, režie, scénogra-

fie a choreografie)

Rusev - Nymburk (dramaturgie, režie)

Krautmanová - Říčany (dramaturgie a metod. vedení)

Členové kolínského divadla - Č.Brod, Příšimasy (konzultace)

- e/ KPS se sešel v r.1984 4 x, pracoval podle stanoveného plánu činnosti, který byl bezesbýtka splněn. Až na výjimky členové KPS docházeli pravidelně na schůzky a měli zájem soustavně pomáhat amatérskému divadlu. Skutečně poradním orgánem je KPS při přípravě ^{předkládek a} vzdělávacích akcí a v koncepčních otázkách rozvoje amatérského divadla ve Středočeském kraji. Jednání KPS mají výslovně pracovní charakter. Řídí je velmi dobře předseda KPS. KPS je skutečným a nepostradatelným pomocníkem.
- f/ Žádná zvláštní akce určená učňovské mládeži nebyla realizována.
- g/ Dobré výsledky činnosti DS jak po stránce obsahové, tak umělecké jsou adekvátní pomoci, která byla v minulých letech vč. roku 1984 poskytována souborům prostřednictvím přehlídek, vzdělávacích akcí a přímé profesionální pomoci. Logickým důsledkem je i neustálé zvyšování počtu souborů pracujících na kvalitativně vyšší úrovni i zvyšování úrovně práce stávajících špičkových souborů.

Rok 1984 se projevil jako rok, v kterém vyústila všechna dosavadní práce (péče) v těch dosud nejpozoruhodnějších výsledcích práce vesnických a zemědělských DS. Dokladem toho byla mj. krajská přehlídka těchto souborů, kde ze 7 soutěžních představení bylo 6 takové úrovně, která by snesla srovnání na úrovni národní přehlídky, přičemž tři z nich tuto úroveň evidentně převyšují. Není proto nikterak nadneseným tvrzením to, že nejpozoruhodnější výsledky v práci vesnických a zemědělských DS bylo v r. 1984 možno spatřit na Středočeské přehlídce a nikoliv na národní přehlídce ve Vysokém, jak by se dalo očekávat.

Dobrou úroveň práce DS potvrdila i přehlídka vyspělých DS, která opětovně potvrdila vysokou úroveň Středočeských amatérských DS v porovnání se soubory v ostatních krajích ČSR. Oproti r.1983 však nebylo zaznamenáno takové množství výjimečných výsledků.

D o p o r u č u j í :

- Pro další rozvoj úrovně práce DS zachovat stávající soutěžní

i nesoutěžní přehlídky (viz. Festival ZUČ - WR, SDH, Žleby, Libice n.C., FEMAD, Erbenův Žebrák, přehlídku her pro děti a přehlídku dětských divadelních kolektivů).

- Věnovat potřebné prostředky a organizační síly na zabezpečení systematického cyklického vzdělávání režisérů a vedoucích dětských divadelních kolektivů v probíhajících dvouletých kurzech. Omezit či vypustit v tomto období od méně efektivních forem jednorázových vzdělávacích akcí.
- Změnit koncepci krajské přehlídky dětských divadelních a loutkářských souborů v Mnichově Hradišti. Přehlídku organizovat jako dvoudenní pracovní dílnu, kde vedle hotových představení budou mít prostor i práce, které nedospěly k finálnímu tvaru, kde bude možno předvést i metody práce s dětmi a to i v ukázkách, které nemají přímou souvislost s vytvořením divadelního tvaru. V zásadě bude třeba vytvořit takové podmínky, aby se účastníci - minimálně vedoucí kolektivů - mohli zúčastnit celé dílny. S tím souvisí zabezpečení ubytování pro všechny účastníky.
- Zachovat rozsah ediční činnosti minimálně na úrovni r.1982 (vydání 2-3 titulů ročně), tj. překonat stagnaci v posledních dvou letech.
- Přistupovat diferencovaně k poskytování profesionální pomoci dle potřeb souborů a v souvislosti s možnostmi jejich zřizovatelů. To znamená používat co nejširší paletu způsobů této pomoci a neabsolutizovat některé formy.
- Postupem doby posoudit účelnost rozdělení péče o slovesné obory mezi metodiky SKKS, přehodnotit stávající praxi a po uvážení přistoupit k reorganizaci tak, aby byly vytvořeny optimálnější podmínky péče o jednotlivé úseky - oblasti. Vzhledem k postupnému stírání rozdílů mezi tzv. tradičním divadlem a tzv. divadly malých jevištních forem (s divadly MJF pracují v podstatě dva metodici), ale i bezprostřední souvislost mezi recitací, uměleckým přednesem, literární tvorbou a dramatickou výchovou dětí, včetně faktu, že se uvedenými obory zabývají totožní odborníci, je nasnadě logičtější spojení oborů. Domnívám se, že by bylo z různých aspektů výhodnější spojení oborů takto:
 1. divadlo hrané dospělými a mládeží nad 15 let, tj. všechny jeho formy s výjimkou loutkového divadla a dětského divadla,
 2. recitace, umělecký přednes, literární tvorba, dramatická výchova dětí,
 3. loutkové divadlo a výtvarnictví.

Zpracoval: 1.2.1985 M. Strötzner